

Ruben van Dijk

Het Kyoto-complot

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

Proloog

Wie Tim Peters zo zag zitten, op zijn knieën in het gras, onkruid wiedend, grapjes makend met zijn vrienden, kon niet bevroeden dat hij binnen enkele maanden bloed aan zijn handen zou hebben en vredelievende mensen de dood in zou hebben gejaagd. Als staatsvijand en terrorist zou hij binnenkort door alle politiekorpsen van het land worden gezocht, maar zijn studiegenoten aan de Radbouduniversiteit van Nijmegen zouden het niet merken. Het dodelijke schimmenspel van terrorisme en bestrijding speelde zich in de schaduw af. Zijn naam werd in de kranten nooit genoemd en de politie zou een zwijgplicht worden opgelegd. Het zou sommigen natuurlijk opvallen dat hij niet meer op college verscheen, maar dat kon zo veel redenen hebben. Een vakantie. Een vriendin. Een baantje, ergens, vrij ver weg. Zijn vrienden zouden nooit weten dat in iedere politiecomputer van het land een alarmlampje begon te knippen als zijn naam werd ingetoetst.

Maar zover was het nu nog niet. De veiligheidsdiensten waren zich van zijn bestaan nog niet bewust en op zijn gezicht waren de sporen van angst, verbetenheid en woede nog niet zichtbaar. Integendeel. Hij zag er – zoals zo veel van zijn leeftijdgenoten – weldoorvoed, wat papperig uit. Een van zijn vriendinnen zei eens dat hij op Leonardo Di Caprio leek, maar hij wist dat zij wat overdreef. Ze zei dat hij lieve ogen had.

Deel 1

1

De zwarte BMW had geblindeerde ramen. Geruisloos zoefde hij over het zwaarbewaakte buitenterrein van het Witte Huis, weg van de hoofdingang, weg van de camera's en de honderden nieuwsgierige ogen op de stoep, naar achteren. Een kleine poort. Een zwijgende wachtpost die kort salueerde voor hij de wagen langs liet gaan. Op straat stonden twee auto's van de beveiliging voor hem klaar. Burgerauto's, onopvallend. Eén auto schoot vlak voor de BMW uit de straat op, de andere sloot er vloeiend achteraan.

De man achterin had een tas vol met dossiers bij zich, maar maakte geen aanstalten om zich daarin te verdiepen. In plaats daarvan keek hij voor zich uit. Hij zou woedend moeten zijn. Diep geschokt en tot op het bot getergd. Als een schooljongen werd hij op het matje geroepen door een stel schooiers die meenden hem en zijn baas in de tang te hebben. Maar hij was kalm. De risico's van een ontmoeting waren enorm, want vroeg of laat lekt alles uit, maar hij had genoeg vertrouwen in zijn eigen kunnen om daar niet bang voor te hoeven zijn. Je maakt geen carrière als je geen meester in de misleiding bent. De chauffeur, achter de gebruikelijke wand van geluidsisolerend- en kogelvrij glas, drukte op de intercom.

'Welke richting, meneer?'

'Naar het zuiden, Dave, helemaal tot aan de rondweg.'

Niemand wist waarheen hij onderweg was en het had geen zin de chauffeur meer informatie te geven dan strikt noodzakelijk was.

Met een kleine glimlach zakte hij achterover in de leren bekleding. Als hij eerlijk was moest hij bekennen dat hij het eigenlijk wel leuk vond. Hij mocht zijn tegenstanders wel. Als hij in hun schoenen had gestaan, zou hij precies hetzelfde doen. En daarnaast: het kon geen kwaad om Bush eens goed bij zijn nekvel te grijpen. Hij kende George al sinds deze als kleine jongen door zijn vaders kamers kroop. Bush senior was een goede kennis, en destijds een goede baas. Zijn zoon, de huidige president, was een ander verhaal. Een playboy. Een papkindje, wie het soms wel erg makkelijk kwam aanwaaien allemaal. Natuurlijk, George W. was nu zijn baas en hij zou voor hem door het vuur gaan. Maar dat het hem nu even flink tegenzat, was helemaal niet zo erg. Daar werd hij hard van...

Hij grinnikte en zag zijn chauffeur vragend opkijken. Hij was vergeten de intercom uit te schakelen. ‘Het is een mooie dag, Dave, wat jij?’

‘Inderdaad, meneer.’

‘Een dag om op pad te gaan. Naar buiten, weg van de kantoren. Trap hem maar op zijn staart.’

Dave knikte, maar drukte het gaspedaal geen millimeter verder in. Onopvallende auto’s overtreden geen verkeersregels.

Het zonlicht weerkaatste op de ramen van de wolkenkrabbers, waardoor de zon in een soort knipperlicht veranderde: zon, schaduw, schaduw, zon... Zelfs door de matgetinte ramen van de auto kleurde de stad steeds op. Auto’s reden vijf rijen dik door de straat. Dat hebben we toch maar bereikt, dacht de man zelfvoldaan. Niks oliecrisis, de auto’s rijden nog. Hoe kun je de lui die daarvoor zorgen iets kwalijk nemen?

Jonathan Queen had Bush junior geholpen bij zijn campagne om president te worden en kon, als blijk van waardering voor zijn trouwe diensten, meteen aanschuiven in de staf van het Witte Huis. Hij was medewerker en persoonlijk adviseur van vice-president Dick Cheney geworden. Cheney was gepokt en gemazeld in het vak; een bikkelharde politicus die keihard werkte en altijd enkele stappen verder dacht dan zijn opponenten. Hij was geen makkelijke baas. Hij vond het normaal dat ook zijn medewerkers van zes uur ’s ochtends tot diep in de nacht in de weer waren, zes, meestal zeven dagen per week. Maar macht smaakt zoet en over een paar jaar, als hij helemaal binnen was, had hij nog tijd genoeg om rustig aan te doen.

Met een aantal korte aanwijzingen, steeds op het laatste moment, dirigeerde hij de chauffeur naar een smoezelig parkje in een buitenwijk. Met piepende remmen kwamen ze tot stilstand; de bestuurder van de volgauto achter hen werd er volledig door overvallen en kon nog maar net op tijd op de rem trappen, de bewakingsjongens voor hen hadden het te laat door en werden door de stroom van het verkeer vooruitgezogen, weg, de straat uit. Queen grijnsde. Iemand zou daarvoor op zijn kop krijgen. Niemand zou het aandurven om erover te klagen dat hij pas op het allerlaatste moment gezegd had wat hij van plan was.

Met een kort bevel om hem hier over precies een halfuur weer op te pikken, sprong hij de auto uit. In twee, drie stappen was hij in het park verdwenen. Snel nu, naar de andere kant, daar linksaf, een smal straatje in, de hoek om. De deur stond al op een kier.

De drie mannen die hem opwachtten, stonden op toen hij binnenkwam. Een ongemakkelijke situatie: hij vertikte het hun een hand te geven of hun wat timide uitgesproken groet te beantwoorden, ook al was een van de drie,

Alistair Johnson, een goede bekende van hem uit de tijd dat hij zelf nog in de oliebusiness zat. Maar dit was niet het moment om amicaal te doen. Zonder omhaal schoof hij een stoel aan en ging zitten.

De ruimte deed hem aan een herensociëteit uit de *Midwest* denken. Leren fauteuils en dure schilderijen schiepen een sfeer van traditie. Oud geld. Een sfeer ook van geborgenheid die haaks stond op de aard van hun ontmoeting. Hij liet het glas whisky dat hem werd aangeboden staan en besloot geen tijd aan prietpraat te verspillen.

‘Vertel het maar.’

Johnson nam het heft in handen. Hij was de oudste van de drie. Een natuurlijke leider, de redelijkheid zelve. ‘Allereerst wil ik graag benadrukken dat wij het erg waarderen dat je op onze, eh, wat ongebruikelijke uitnodiging bent ingegaan.’

Hij pauzeerde even om zijn gast de gelegenheid te geven hierop te reageren, maar die toonde daartoe geen behoefte.

‘Wij zijn benaderd door een groep van mensen, vertegenwoordigd door meneer hier,’ – hij gaf een kort knikje in de richting van een jongeman met strak gemillimeterd haar, die eruitzag of dit de eerste keer was dat hij een stropdas droeg – ‘die in het bezit zijn van enige informatie over jouw president.’

‘Mijn president?’

‘Sorry,’ verbeterde Johnson zich. ‘Onze president.’

‘Wat voor informatie?’

Na een korte knik van Johnson haalde de jongeman een dikke envelop uit zijn tas en legde die voor zich op tafel. Toen Johnson de envelop wilde overnemen, trok de man hem terug.

‘Eerst de voorwaarden.’ Hij had een Noord-Europees accent, Deens, of Nederlands. Queen had bewondering voor de manier waarop hij sprak. Een beleefde stem, met een onmiskenbare ondertoon van minachting en dreiging. Het was een stem die naar gevaar rook, en dat was waarschijnlijk precies zoals het was bedoeld.

Johnson aarzelde even, maar besloot dat hij zijn gezag niet op het spel kon zetten.

‘Nee, eerst de informatie.’

Met een schouderophalen werd de envelop naar Johnsons assistent doorgeschoven, een zenuwachtige man met een pokdalig gezicht in een slecht zittend, lichtgrijs kostuum. Hij haalde de papieren eruit en bood ze met trillende handen aan Queen aan. Maar deze weigerde ze aan te pakken. Hij zou daar gek zijn. Vingerafdrukken zijn nog weg te vegen, maar een fractie DNA wordt snel gevonden. ‘Laat maar zien,’ beval hij.

En dus werden de papieren een voor een onder zijn neus gehouden.
Ze logen er niet om.

Een foto van George W. Bush, met twee breed lachende mannen, ergens in een hangar.

Daarbij een kopie van een financieel overzicht. Queen nam de tijd om alle details in zich op te nemen. Het ging om maar liefst 47 miljoen vaten olie. Een niet bij naam genoemd persoon werd 34 dollarcent per vat geboden voor 'verleende diensten'. Dit zou neerkomen op een bedrag van 16 miljoen dollar. Het grote probleem zat in de kantlijn. Iemand had met een pen het bedrag van 34 dollarcent doorgekrast en het honorarium verhoogd tot 40 dollarcent per vat. Het totaal kwam daarmee uit op 18,8 miljoen. NO DISCUSSION stond er met stevige pennenstreken naast. Queen herkende het handschrift.

'Son of a bitch,' siste hij, met iets van bewondering in zijn stem.

Jonathan Queen had nooit geweten dat de man zo veel lef in zijn donder had.

Het derde en laatste papier betrof een kopie van een bankafschrift. Hierin werd het genoemde bedrag overgemaakt van een Zwitserse bankrekening naar een onbekende bank op de Malediven. Vandaar zou het geld ongetwijfeld aan een lange reeks van transacties naar tientallen obscure banken in evenzovele obscure landen zijn begonnen. Moeilijk te traceren, maar als het hooggerechtshof er zijn zinnen op zou zetten zeker niet onmogelijk.

'Dit is inderdaad geen bluff,' stelde hij droogjes vast.

Ze speelden hoog spel. Als deze informatie uit zou komen, zou de wereld zinderen. De president zou worden aangeklaagd en de regering zou, zonder enige twijfel, op staande voet haar biezen kunnen pakken. Het land in een crisis die haar weerga niet kent. De hele wereldgemeenschap zou op haar achterste benen staan, met risico's in de internationale brandhaarden die op geen enkele wijze waren te overzien. Lachende schurkenstaten en een definitieve breuk met de Verenigde Naties.

Ze hadden de president volledig in de tang, speelden met vuur en vreemd genoeg beviel hem dat wel. Wie niet hoog durft in te zetten, zal ook nooit hoge winsten maken. *No pain, no gain.*

Gelukkig had de tegenpartij er geen enkel belang bij dat deze informatie op straat zou komen te liggen. Ook zij zouden de golven van verontwaardiging niet overleven.

Stomme Texaanse ezel. Ze hadden hem te pakken, en niet zo zuinig ook.

Met een kort rukje van zijn kin gaf hij aan dat de papieren wat hem betreft weer in de envelop mochten. Hij stak de envelop in zijn binnenzak, stond op

en liep zonder verder commentaar naar de deur. Halverwege draaide hij zich om.

‘Zijn we klaar?’

‘De voorwaarden!’ siste de jonge Europeaan.

Queen keek hem koel aan. Hij zou zich nooit verlagen om persoonlijk over voorwaarden te praten. Daarnaast, maar dat kon hij hier natuurlijk moeilijk zeggen, wist hij allang wat de voorwaarden waren. Johnson en hij hadden hier eerder die week al in het diepste geheim contact over gehad, en Queen had meegeholpen om ze zo scherp en effectief mogelijk geformuleerd te krijgen. Hun belang was zijn belang, maar nooit, nooit zou hij dat erkennen.

Het was theater. De hoogste vorm van macht en politiek. En hij had een glorieol. Tergend langzaam, zonder ook maar één woord aan de man vuil te maken, draaide hij zich van hen af om als een sfinx de ruimte te verlaten.

‘Eén moment, alsjeblieft,’ zei Johnson. Hij zei het smekend, bijna hun geheime vriendschap prijsgevend.

Queen stokte in zijn beweging en bleef staan. Dit stond niet in het scenario. ‘Wat?’

Johnson aarzelde en zocht steun bij zijn assistent, die met zijn trillende vingers onzichtbare pluisjes van zijn jasje begon te plukken.

‘Wat is er?’ fluisterde Queen zijn vriend bijna toe.

Met moeite rechtte Johnson zijn rug. ‘Vertel jij het hem,’ beval hij de Europeaan.

Onwillig gaf deze daaraan gehoor. ‘Een detail,’ zei hij. ‘Niets wat we niet aankunnen. Er is een gerucht. Een man. Een lek, misschien.’

‘Waar?’

‘Europa. We zijn ermee bezig. We lossen het op.’

Queen voelde hoe al zijn nekharen overeind gingen staan.

Tienduizend kilometer van Washington vandaan, op een geheel ander continent en in een stuk warmer klimaat, werd Carice voor de tweede keer in één week met de dood bedreigd.

‘Hands up, missie, gimme your money!!’

Carice verstijfde. Ze leerde het nooit; hoe vaak het ook gebeurde, de angst sloeg altijd toe.

Het jochie dat wijdbeens voor haar stond was hooguit acht jaar oud, maar het geweer in zijn hand werd er niet minder gevaarlijk om. Een AK-47, het automatische wapen waarvan er zoveel in deze streek in omloop waren, antiek en verveloos, maar goed geolied en ongetwijfeld doorgeladen.

‘Yes, fuck you too,’ lachte ze hem toe, alsof ze beiden een goede grap uit-

wisselden. Zonder haar pas in te houden draaide ze langs hem heen en liep ze door. Eén stap, twee, drie... niet omkijken nu, vijf, zes... nog twee meter en dan linksom, achter de grote witte tent langs, uit het zicht. Het zweet stond haar op de rug, maar de kans dat hij nu nog achter haar aan zou komen werd met de seconde kleiner. Een klein incident, zoals ze dat dagelijks meemaakte.

Het was iets waar ze nooit aan zou wennen: kinderen die vrolijk op een schoolplein zouden moeten spelen, maar die hier, gepokt en gemazeld door de strijd, met doorgeladen geweren het kamp terroriseerden. Ze beschouwden je niet eens als vijand, en het ging ze ook niet om het geld, niet echt, hoewel geld altijd mooi meegenomen was. Het punt was dat ze waren opgegroeid met een geweer in de hand en dus niet beter wisten dan daar ook maar iets mee te doen. 'Hands up!' Uit verveling. Of uit angst. Uit stress, honger, haantjesgedrag, wraak, gewoonte, verdediging... er waren hier duizenden redenen om wapens te gebruiken.

Collega's van Carice waren vorige week door een groep vluchtelingen met stokken en stenen uit hun kamp verjaagd omdat ze aanstalten maakten iedereen te registreren. De weerzin van de vluchtelingen was begrijpelijk. Wie geregistreerd staat, kan gevonden worden. Toch was het nodig...

Ze liep met rechte rug en weerstond de drang om te kijken of het kindsoldaatje achter haar aangelopen was. Kijken verraadt onzekerheid, en onzekerheid tast je immuniteit aan. Zolang de jongen geloofde dat ze zijn woorden echt als grap had opgevat, voelde hij zich niet beledigd en was de kans groot dat hij haar liet gaan. Vanuit haar ooghoeken speurde ze het terrein af naar een gendarme. De kans dat ze er een zou zien was klein.

In de twaalf kampen die ze inmiddels hadden opgezet waren nu al meer dan tweehonderdduizend mensen samengekomen die Darfur waren ontvlucht, en er was een schrijnend tekort aan gendarmes die de hulpverleners konden beschermen, zoals er een gebrek aan alles was. Eén gendarme op duizend mensen.

Tussen twee tenten stond een olievat dat als waterreservoir diende. Het blikken vat glom in de zon. Carice probeerde in de weerspiegeling te zien of de jongen achter haar aan kwam, maar in haar loop werd de weerspiegeling te veel vervormd. Op geluiden kon ze ook niet afgaan. Overall klonk het geroezemoes van vluchtelingen die in groepjes bijeen op hun hurken in het zand zaten. Sommigen, die nog niet in staat waren om een plekje in de schaduw onder een tentzeil of tegen de zijkant van een van de geparkeerde vrachtwagens te bemachtigen, hadden een stuk stof over het hoofd getrokken als enige mogelijke bescherming tegen de brandende zon. Hun kleding was felge-

kleurd en stak daarom bijna vrolijk af tegen de monotone kleuren van het zand en de grijswitte tenten. Ergens huilde een baby.

Twee rijzige Somaliërs liepen haar tegemoet, maar negeerden haar aandachtsvragend groeten. Geen van de vluchtelingen zou haar helpen. In tijden van honger, hitte en droogte is het ieder voor zich, en medewerkers van de UNHCR werden eerder als een vreemde bezienswaardigheid beschouwd dan als een medemens met wie je contact kon hebben.

Carice zag in de verte de compound van Artsen zonder Grenzen liggen, de eerste veilige plek die ze bedenken kon.

‘Stop, missie, you stop now!’

Hij was toch achter haar aan gekomen. Ze kon zichzelf wel voor het hoofd slaan dat ze alleen op pad was gegaan. Het was tegen de regels en die regels waren er, zo bleek maar weer eens, niet voor niets. Ik hoor hem niet! Hij is er niet! Hij is hoogstens een onschuldig jochie. Ongewapend. Er is niets aan de hand! Als een soort bezweringsformule mompelde ze de woorden voor zich uit, haar pas versnellend, nog net niet rennend.

‘I shoot, missie, now!’ De jongen klonk woedend en verward. Alsof ze met een geheime tamtam bijeengeroepen waren, kwamen plots uit alle hoeken en gaten nieuwsgierige groepjes kinderen tevoorschijn. De verveling was groot en afleiding was welkom, zelfs al kwam ze in de vorm van een beroving of een moord. Met een hoge, scherpe snauw riep een moeder haar kinderen terug, haastig verdwenen ze tussen de tenten. Ook andere vrouwen trokken hun kroost uit het zicht, maar konden daarmee niet verhinderen dat steeds meer kinderen zich langs het pad verzamelden.

Nog vijf stappen tot voorbij het flapperende zeildoek waar een groep mannen in de weer was met een zelfbedacht spel met steentjes. Ze voelde, nee wist, dat de jongen inmiddels zijn hakken in het zand gezet had en zijn wapen op haar richtte.

‘Hello, Roger!’ gilde ze. ‘How are you?’ De jonge arts zat voor de tent zijn schoenen te poetsen. Hij hoorde haar groet en zag onmiddellijk dat er problemen waren. Op kousenvoeten rende hij haar tegemoet.

‘Carice! Nice to see you! Kom mee naar binnen, dan drinken we een kop thee.’

Ze liepen schouder aan schouder nu.

In telegramstijl deed hij haar verslag van wat er achter haar rug gaande was. ‘Hij is alleen. Een AK-47, klein kaliber. Er zit een granaatlanceerbuis op de loop geklemd. Boem is ho! Hij wou indruk maken op z’n vriendjes. Ik denk niet dat hij schiet.’

Hij pakte haar elleboog vast, alsof hij bang was dat ze onderuit zou gaan.

‘Oei, oei, wat is dat zand warm.’

Nu pas zag ze dat hij geen schoenen aanhad.

Hij grijnsde. ‘Ik zal mijn moeder nooit meer vervloeken als ze met Kerstmis met haar zoveelste paar gebreide sokken op de proppen komt.’

Twee collega’s stonden voor de tent. Eén praatte in de portofoon, of deed alsof. Het gebaar alleen was al genoeg, het jochie had zich enkele meters teruggetrokken en stond hen vanaf veilige afstand broeierig aan te kijken.

‘Kom mee naar binnen, het is nog niet voorbij.’

Gevieren liepen ze de tent in, om meteen radiocontact op te nemen met de kamp-*security*. Inmiddels hadden zich twee gewapende vriendjes bij de jongen aangesloten. Allebei met een wazige, opgefokte blik in de ogen.

‘Ze zitten vast onder de drugs,’ zei Roger. ‘Er is weer een nieuwe lading *brown brown* in omloop.’

Brown brown was de naam voor uiterst populaire pilletjes die gemaakt werden van een mengsel van cocaïne en kruid. Bijna alle kindsoldaten in Afrika waren eraan verslaafd en dat maakte ze behoorlijk onvoorspelbaar. En anders waren ze wel gebrainwasht tijdens de nachtenlange videosessies die hun rebellenleiders hun voorschotelen. *Rambo: First Blood*, *Rambo II* en *Commando* als motivatie om er maar op los te schieten.

Ze bleven dicht bij elkaar staan, kletsend, kijkend, tot de legerjeep van de security langreed en de jongens zich terugtrokken in de wirwar van vluchtelingen en tentdoeken. Met een kort knikje reed de security meteen weer door. Er was meer te doen, en de kans dat de jochies zouden terugkomen was klein. Zo helder zouden ze waarschijnlijk niet zijn.

Iedereen haalde opgelucht adem.

‘Ik dacht dat jullie nooit alleen op pad mochten?’

Carice haalde haar schouders op. ‘Is het bij jullie soms gebruikelijk om op sokken over dit gloeiend hete zand te lopen?’ Stoere humor, iedereen ging erin mee, niemand trapte erin. Ze kreeg een plek in de schaduw en een kopje thee om bij te komen. Roger pakte zijn linkerschoen weer op en poetste verder of er niets gebeurd was.

‘Waar ging je eigenlijk naartoe?’

‘Naar de tent van de Fransen. Ze moeten weer naar Nguigmi en hebben mij gevraagd om mee te gaan.’ Ze keek toe hoe de rust in het kamp herstelde. ‘Maar ik kan ook na de middag gaan, het heeft geen haast.’

Carice was op dit moment de enige Nederlander in het kamp. Ze was de jongste waterbouwkundig ingenieur die er rondliep en het was haar taak om te helpen bij de watervoorziening in een van de twaalf kampementen die de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, in allerijl uit de

grond had gestampt. Met haar lange, blonde haren en het woud van sproeten op haar gezicht was ze een goed herkenbare verschijning in de chaos van vluchtelingen, hulpverleners en transporteurs. Collega's mochten haar graag omdat ze spontaan en altijd vrolijk was en nooit te beroerd om ergens even bij te springen. Maar iedereen beseftte dat haar spontaniteit tegelijk een van haar zwakke plekken was. Tsjaad is anders dan Nijmegen, de stad waar ze vandaan kwam. Hier moest je op je tellen passen, of je wilde of niet. Met haar onbezonnen wandeling had ze niet alleen zichzelf, maar ook Roger in gevaar gebracht. Zoiets moest niet te vaak gebeuren.

Gelukkig wist ze dit zelf maar al te goed.

Ze boog zich naar Roger toe en pakte zijn hand in de hare. 'Sorry, Roger, het was stom van me.' Bedanken deed ze niet. In zijn plaats zou ze precies hetzelfde hebben gedaan. Hulp was geen gunst in deze contreien, maar een vorm van overleven.

Roger knikte. Hij trok zijn schoenen aan en greep naar de zwarte tas vol naalden en verbandrollen die achter hem stond, half verborgen onder een stapel troep. 'Spring maar in de jeep, dan breng ik je er wel heen.'

Samen reden ze het kamp door, soms geduldig tussen de mensenmassa's door slingerend, op andere momenten luid toeterend om ál te trage gezinnen die midden op het pad waren neergezonken, opzij te krijgen.

De Fransen hadden de grootste tent van het hele kamp. Hij stond helemaal aan de westhoek op een smal rotsplateau. Als het onvermijdelijke moment zou aanbreken dat de zomerregens de moordend droge woestijngrond in één klap tot een modderpoel zou omtoveren, waren zij een van de weinigen die droge voeten zouden houden.

'*Alors*, de sproetenkoningin!' begroette Philippe haar. Philippe was een oude vriend van haar, een kleine, dikke, goedgemutste fransoos die haar plagend uit de auto hielp. 'Was je weer eens alleen op stap?'

Hoe het kon zou ze nooit begrijpen, maar hier reisde nieuws snel, sneller dan auto's.

'*Au revoir*, Roger.'

Met een symbolisch handgebaar naar zijn denkbeeldige pet nam Roger afscheid van hen beiden en stuurde hij de jeep weer de drukte in.

Zonder verder enige woorden aan het incident vuil te maken, liep Philippe de tent weer in. Hij vouwde de kaart van Tsjaad en omgeving open en gebaarde haar naast hem te komen zitten. 'We zitten straks met z'n vieren in de auto en krijgen twee jeeps aan bewaking mee. Aan het eind van de middag, als de zon zijn warmte verloren heeft, rijden we het eerste stuk. Hier...' Hij zocht op de kaart en wees haar een stad aan op een kleine tweehonderd

kilometer westwaarts van hun kamp. ‘Abéché, daar blijven we slapen. Van nacht om drie uur trekken we verder, omdat ik de rest in één dag wil doen.’
‘Is Abéché een grote stad?’

‘Vijftigduizend inwoners en een vliegveldje. Een aanlokkelijke prooi voor rebellenlegers. Van daaruit gaan we morgenvroeg dus door, en dan hier, boven aan het Tsjaadmeer, gaan we de grens over naar Niger. Morgenavond laat in Nguigmi, overmorgen om 8.00 uur ’s ochtends aan tafel met de Amerikanen.’

‘Hoeveel kilo bagage kan ik meenemen?’

Philippe haalde zijn schouders op. ‘Laptop, camera, kleren. We zijn binnen een week weer terug.’

Ze had nooit eerder beseft hoe belangrijk ze dat eigenlijk vond, een goed bed, schone lakens en vooral een wastafel waar je je ’s ochtends gewoon kon wassen. Na anderhalve maand in het kamp was de hotelkamer in Nguigmi een ongekende luxe. Uitgeslapen en opgefrist verscheen ze aan het ontbijt. Philippe, die net een grote hap brood genomen had, knikte haar toe. Zijn collega Jean Paul dronk in stilte zijn koffie en Antoine, de derde van het gezelschap, was nergens te bekennen.

‘Goed geslapen?’

‘Zalig! Een stuk beter dan in Abéché.’

Jean Paul schoot in de lach. ‘Een stuk langer ook.’

De reis was vermoeiend geweest, maar ze had hem voor geen goud willen missen. Tsjaad was een betoverend en tegelijkertijd schrijnend land, waar natuurschoon en armoede hand in hand gingen. De savanne, met zijn uitgedroogde, gele gras en opspringende gazellen had haar hart gestolen, net als de eindeloze vlakten met, als monumenten van tijd en ruimte, geïsoleerde groepjes rotsen daarbovenuit stekend. Af en toe een dorpje, of de haastig opgezette nederzetting van een groep nomaden. Geiten. Hier en daar een hond. Maar vooral vele uren achtereen niets dan vlakten, stof en zand. Ze had het geluk in de voorste jeep te mogen rijden, de andere gingen verloren in de wolken stof waarmee de natuur tegen hun doortocht protesteerde.

Gaande de rit was de savanne langzaam in woestijn overgegaan. De gigantische Sahara strekte zich voor hen uit. Opnieuw waren ze door eindeloze vlakten gereden. Grasloos nu, met niets dan kamelen en af en toe door woestijnwind opgeworpen duinen. Bij het vallen van de avond was het felle geel in een warme oranje gloed overgegaan en hadden de duinen lange schaduwen geworpen. Het was nauwelijks te bevatten hoe zoiets moois het decor kon vormen van zo veel armoede, hongersnood en strijd.